

DET STATISTISKA REGISTRETS FRAMSTÄLLNING OCH KVALITET

Geografidatabasen

Här beskrivs registret Geografidatabasen, särskilt registervarianten ”Adresser, fastigheter och koordinater” avseende situationen den 1 januari 2019. (För äldre årgångar, 2017-01-01 och bakåt, beskrivs adresser och fastigheter som egna registervarianter.)

Produktkod

OV0100

Referenstid

Den huvudsakliga referenstiden är 2019-01-01.

Innehåll

Det statistiska registrets framställning	4
F1 Det statistiska registrets sammanhang	4
F2 Utformning av framställningen	4
F2.1 Det statistiska registrets innehåll i stora drag	4
F2.2 Datakällor	4
F2.3 Tidsaspekter	4
F2.4 Insamlingsförfarande	5
F2.4.1 Datainsamlingsmetoder och leverantörer	5
F2.4.2 Mätning	5
F2.4.3 Brister i leveranser	5
F2.5 Bearbetningar med granskning	5
F2.5.1 Kodning	5
F2.5.2 Dubblettkontroller	5
F2.5.3 Rimlighetskontroller	6
F2.5.4 Imputeringar	6
F2.5.5 Modellbaserade beräkningar	6
F2.5.6 Jämförelser med andra register och datakällor	6
F3 Genomförande	6
F3.1 Kvantitativ information	6
F3.2 Avvikelser från utformningen	6
Det statistiska registrets kvalitet	7
K1 Relevans	7
K1.1 Ändamål och informationsbehov	7
K1.1.1 Registrets ändamål	7
K1.1.2 Registeranvändares informationsbehov	7
K1.2 Registrets innehåll	7
K1.2.1 Objekt och population	7
K1.2.2 Variabler	7
K1.2.3 Referenstider	7
K2 Tillförlitlighet	8
K2.1 Tillförlitlighet totalt	8
K2.2 Osäkerhetskällor	8
K2.2.1 Täckning	8
K2.2.2 Mätning	8
K2.2.3 Bortfall	8
K2.2.4 Bearbetningar	8
K2.2.5 Modellantaganden	9
K2.3 Preliminärt register jämfört med slutligt	9
K3 Aktualitet och punktlighet	9
K3.1 Framställningstid	9
K3.2 Frekvens	9
K3.3 Punktlighet	9

K4	Tillgänglighet och tydlighet.....	9
K4.1	Tillgång till registret	9
K4.2	Informationsspridning	10
K4.3	Dokumentation	10
K5	Jämförbarhet och sam användbarhet	10
K5.1	Jämförbarhet över tid	10
K5.2	Sam användbarhet med andra register.....	10
Allmänna uppgifter		10
U1	Sekretess och personuppgiftsbehandling.....	10
U2	Bevarande och gallring	10
U3	Uppgiftsskyldighet	10
U4	EU-reglering och internationell rapportering.....	10
U5	Historik	11
U6	Kontaktuppgifter	11

Det statistiska registrets framställning

F1 Det statistiska registrets sammanhang

Geografidatabasen (GDB) tillhör den sfär i registersystemet som har objekttypen fastighet. GDB innehåller, liksom *Fastighetsregistret*, information om adresser och fastigheter med tillhörande koordinater. Jämfört med *Fastighetsregistret* har GDB kompletterats med geografiska indelningar. GDB uppdateras löpande. Här beskrivs den variant som innehåller adresser och fastigheter, med koordinater och geografiska indelningar, per den 1 januari.

Syftena med GDB är att samla information om geografiska indelningar med inbördes förhållanden i ett gemensamt register, att få jämförbarhet över tiden samt, inte minst, att möjliggöra framställning av statistik med geografiska nedbrytningar. Vissa urvalsundersökningar använder information om geografiska indelningar i sina ramar.

GDB används främst i uppdragsverksamhet. Viss statistik på ”små” områden är från och med 2019 öppna data.

F2 Utformning av framställningen

F2.1 Det statistiska registrets innehåll i stora drag

Geografidatabasen (GDB) är ett geografiskt register som innehåller Sveriges samtliga adresser och fastigheter, vilka kompletteras med uppgift om olika geografiska indelningar, t.ex. DeSO (Demografiska statistikområden) och postnummer. Register över fastigheter finns från 1983 och adresser från 2000.

F2.2 Datakällor

De huvudsakliga datakällorna för att kunna samla in geografisk information för att producera GDB beskrivs nedan.

Den största delen av den geografiska informationen i GDB kommer från SCB:s Fastighetsregister som bygger på uppgifter från Lantmäteriet. Registret innehåller information om fastigheter, fastighetsförändringar och fastighetskoordinater samt adresser, adressförändringar och adresskoordinater. Även målobjekten och målpopulationen till GDB hämtas från Fastighetsregistret. I GDB är målobjekten fastighet och adress, samma som ingår i Fastighetsregistret. Mer om detta framgår i avsnitt K1.2.1.

Till båda målobjekten kopplas följande variabler vilket sker via uppgift om fastighet eller adresskoordinat genom integrering av andra registers uppgifter:

- Områdesindelningen för Nyckelkodssystemet (NYKO). (via fastighet)
- Indelningarna DeSO, tätort och småort. (via adresskoordinat)
- Valdistrikt och postnummer. (via adresskoordinat)

Vilka myndigheter och organisationer som är uppgiftskällor till ovanstående information framgår i avsnitt F2.4.1.

Alla geografiska indelningar har digitala gränser.

F2.3 Tidsaspekter

GDB uppdateras löpande varje vecka via aviseringar från Lantmäteriet. Varje år skapas en årsversion av GDB med aktuella objekt och indelningar avseende den 1

januari. De flesta geografiska indelningar är årliga, medan andra uppdateras mer sällan, t.ex. tätorter och valdistrikt.

F2.4 Insamlingsförfarande

F2.4.1 Datainsamlingsmetoder och leverantörer

Största uppgiftskällan är Lantmäteriet som varje vecka levererar uppgifter om adresser, fastigheter och koordinater. Uppgifterna kommer i form av filleveranser via FTP (*File Transfer Protocol*) till SCB:s gemensamma insamling av administrativa data. Fastighetsregistret uppdateras sedan med levererade uppgifter. Därefter hämtas uppgifter till GDB från Fastighetsregistret för den årliga uppdateringen. Uppgiftsskyldighet föreligger enligt förordningen om den officiella statistiken (2001:100); ”En statlig myndighet skall till statistikansvariga myndigheter lämna de uppgifter som behövs för framställning av officiell statistik. Uppgifterna skall lämnas vid den tidpunkt och på det sätt som myndigheterna kommer överens om”.

Andra uppgiftskällor är kommunerna för områdesindelningen Nyckelkodssystemet (NYKO) samt Postnord för postnummer och Valmyndigheten för valdistrikt.

SCB ansvarar för indelningarna DeSO samt tätort och småort.

F2.4.2 Mätning

Nya och ändrade uppgifter om t.ex. adresser och fastigheter rapporteras av ansvarig kommun eller myndighet till Lantmäteriet. Formulär finns på Lantmäteriets webbplats.

För områdesindelningen NYKO rapporterar kommuner nya och förändrade uppgifter till SCB via en webbapplikation.

F2.4.3 Brister i leveranser

SCB har regelbundna kontakter med olika uppgiftskällor, och det finns utarbetade rutiner för leveranser. Brister är sällsynta.

F2.5 Bearbetningar med granskning

F2.5.1 Kodning

SCB kodsätter län och kommuner efter beslut av riksdagen. Indelningen DeSO som SCB skapat uppdateras genom att koordinater jämförs med de digitala gränserna för DeSO. Tätorter och småorter avgränsas av SCB vart tredje år enligt den gemensamma nordiska definitionen av Ortsbegreppet.

Valdistrikt fastställs av Valmyndigheten tillsammans med kommunerna i samband med riksdagsval.

Postnummer fastställs av Postnord löpande under året och en årsversion lagras på SCB.

F2.5.2 Dubblettkontroller

I systemet för aviseringar finns rutiner för t.ex. dubblettkontroller. Varje adress och varje fastighet är unik i Sverige och har sin unika identitet. Eventuella dubletter resulterar i fellistor, och mejl skickas till ansvarig på SCB för åtgärd.

F2.5.3 Rimlighetskontroller

Koordinater för de olika objekten kontrolleras så att de finns inom Sveriges gränser och även att de finns i den kommun som objektet tillhör. Om möjligt sker en uppdatering, annars sätts koordinaten till ”uppgift saknas”. Uppdatering av koordinater är sällsynta.

För vissa indelningar ingår kommunkod i själva indelningskoden; kontroller görs av överensstämmelser. T.ex. ska koordinaten till en adress belägen i Stockholm för de fyra första positionerna i DeSO ha koden ”0180”.

F2.5.4 Imputeringar

Skatteverket är ansvarig myndighet för folkbokföringen. Det finns personer vars bosättning inte kan knytas till en fastighet, för dessa skapas två fiktiva fastigheter. De flesta är skrivna ”På kommunen skrivna”, där personer på äldreboende, vårdinrättning eller kriminalanstalt folkbokförs. Den andra fiktiva fastigheten är ”Utan känd hemvist” där personer utan en fastställd adress folkbokförs. Dessa två fastigheter saknar koordinater och påförs restkoder för de olika geografiska indelningarna.

F2.5.5 Modellbaserade beräkningar

Objekten adress och fastighet har tillhörande koordinater. Områdesindelningarna är koordinatsatta. Därmed kan det för varje fastighet och varje adress bestämmas vilket område i indelningen som adressen och fastigheten tillhör. Det görs genom härledning från objektets koordinat. Om koordinaterna är korrekta finns det ingen osäkerhet i denna beräkning.

Utifrån koordinaterna skapas också aggregerade områden av olika storlekar. Dessa redovisas i statistiken som t.ex. rutor med sidan 1 000 meter.

F2.5.6 Jämförelser med andra register och datakällor

Jämförelse görs mot Registret över totalbefolkningen (RTB) för att hitta skillnader för objektet fastigheter. Om person/er i RTB finns folkbokförda på en fastighet med status avregistrerad kompletteras GDB med fastighet/er där befolkning finns, detta beror på eftersläpning i folkbokföringen, så att statistiken ska stämma oavsett register. I RTB finns endast bebodda fastigheter.

F3 Genomförande

F3.1 Kvantitativ information

Sverige är uppdelat i ca 3,3 miljoner fastigheter. En fastighet är en avgränsad yta på land och ca 2 miljoner av dessa är bebodda.

Antalet är adresser ca 3,8 miljoner, och ca 2,5 miljoner av dessa är bebodda.

Det finns ca 15 000 personer som är folkbokförda på fiktiva fastigheter och redovisas med restkoder, se avsnitt F2.5.4.

F3.2 Avvikelser från utformningen

Inga påtagliga avvikelser har gjorts från utformningen.

Det statistiska registrets kvalitet

K1 Relevans

K1.1 Ändamål och informationsbehov

K1.1.1 Registrets ändamål

Registrets huvudsyfte är att möjliggöra produktion av statistik på små områden.

Registret används också som ram för statistiska undersökningar som har en geografisk variabel i urvalet. Det används även i tjänsten NÄRA, Näringslivet regionalt, som enheten ES/REG vid SCB ansvarar för.

K1.1.2 Registeranvändares informationsbehov

I t.ex. samhällsplanering finns behov av statistik på små områden, under kommun-nivå. Exempelvis använder kommunerna sina NYKO-områden för planering och analyser. Andra användare använder detaljerad statistik som underlag för nyetablering, t.ex. "Hur stor köpkraften är inom ett eget definierat område".

K1.2 Registrets innehåll

Registrets målpopulation är landets samtliga adresser och fastigheter den 1 januari. Även obebodda adresser och fastigheter ingår. Samtliga är koordinatsatta, och registret kompletteras med koder för olika geografiska indelningar.

K1.2.1 Objekt och population

Registret innehåller målobjekten adress och fastighet per den 1 januari där en adress alltid tillhör en fastighet. Registeranvändare är intresserade av en av dessa objekt-typer eller båda. Observationsobjekten är av samma typer som målobjekten.

Målpopulationerna är alla adresser och alla fastigheter per den 1 januari. De överensstämmer med intressepopulationerna, åtminstone i stort sett. Det kan finnas intresse även av senare referenstider än den 1 januari.

K1.2.2 Variabler

Det finns karaktäriserande information om fastigheter, t.ex. om fastigheten är bebodd eller inte.

Varje objekttyp har försetts med koordinater samt koder för olika indelningar som DeSO, Valdistrikt, NYKO, Postnummer samt tät- och småort. Observationsvariabler och målvariabler är desamma.

Om en användare har intresse av egna, koordinatsatta, områden kan uppgifterna tillföras GDB och statistik framställas för dessa områden.

Information om indelningar används vid matchning mot andra SCB-register. Fastighet och adress, som är objekt i GDB, ingår som variabler t.ex. i RTB och Företagsdatabasen (FDB). Det finnas skillnader mellan GDB och andra register, vad gäller fastigheter; se avsnitt F2.5.6.

K1.2.3 Referenstider

Årsversionen avser den 1:a januari – såväl objekt som variabler. Vissa geografiska indelningar uppdateras mer sällan än årligen.

K2 Tillförlitlighet

K2.1 Tillförlitlighet totalt

Oavsett registeranvändningens syfte är koordinatsättningens kvalitet avgörande för tillförlitligheten. En koordinat visar den exakta belägenheten, och vid tjänster som NÄRA (se K1.1.1), där koordinaten visas som en punkt tillsammans med en bakgrundskarta, kan brister upptäckas.

På samma sätt används dessa punkter när adresser och fastigheter kopplas ihop med geografiska indelningar. Om inte koordinaten är exakt kan t.ex. en fastighet kopplas till ett annat DeSO-område i kommunen. Från 2019 används adresser och adresskoordinater som grund för all statistik på små områden, tidigare användes fastighetskoordinater. Adresskoordinater är mer precisa, och tillförlitligheten har därmed ökat.

De geografiska indelningarna kan ha brister, se nedan.

K2.2 Osäkerhetskällor

Som tidigare nämnts är det koordinater för adresser och fastigheter som möjliggör kopplingen till olika geografiska indelningar. Uppgifter om fastighets- och adresskoordinater påverkar tillförlitligheten, även de geografiska indelningarnas koordinater. Rimlighetskontroller görs gällande koordinater, se F2.5.3.

Tekniska fel avseende leveranser kan orsaka fördröjningar i rapportering av nya och ändrade uppgifter.

Mätning bedöms vara den största osäkerhetskällan.

K2.2.1 Täckning

De två fiktiva fastigheterna, se F2.5.4, innebär täckningsbrister.

Det finns ett fåtal adresser och fastigheter som saknar uppgift om koordinater, dessa redovisas som bortfall.

K2.2.2 Mätning

Det är kommunerna som registrerar koordinater och levererar löpande till Lantmäteriet via systemet LINA (Lantmäteriets INsamlingsApplikation). Lantmätarna i kommunerna registrerar via en GPS den exakta adresskoordinaten. Registreringen är precis, men den innehåller ett manuellt steg som kan medföra brister i rapporteringen. När en ny adress ska registreras kan, innan exakt koordinat fastställs, en grov position registreras, t.ex. koordinat för byggnaden.

K2.2.3 Bortfall

Som nämns i F2.5.4 finns två fastigheter som saknar koordinater och därmed koppling till olika geografiska indelningar. I statistiken redovisas dessa, tillsammans med de få adresser och fastigheter utan koordinater, som en restpost per kommun.

För redovisning som avser aggregat av koordinater till s.k. rutor (avsnitt F2.5.5) saknas dessa adresser och fastigheter helt i statistiken.

K2.2.4 Bearbetningar

Som beskrivs i F2.1 baseras statistiken från 2019 på adresser och adresskoordinater. Detta har inneburit en kvalitetsförbättring för fastigheter som är stora sett till ytan och/eller befolkning. Tidigare har en fastighetskoordinat beskrivit läget för hela

fastighetens befolkning men nu fördelas befolkningen på ett antal adresskoordinater. Djurgården i Stockholm är t.ex. en enda stor fastighet med drygt 400 folkbokförda. Tidigare har dessa redovisats i en ruta men fördelas nu på ca 20 rutor. Den till befolkning största fastigheten har drygt 4 000 folkbokförda där alla tidigare redovisats i en ruta men nu fördelas utifrån adresser.

Observera att skillnaden endast avser flerbostadshus då detta i praktiken skett för småhus tidigare. Cirka hälften av Sveriges befolkning bor i småhus.

K2.2.5 Modellantaganden

Beräkningarna av områdestillhörighet innehåller ingen osäkerhet i sig, men om en felaktig koordinat rapporteras in till registret kan den koordinaten påverka kopplingen till de olika geografiska indelningarna.

K2.3 Preliminärt register jämfört med slutligt

Endast slutligt observationsregister tas fram.

K3 Aktualitet och punktlighet

K3.1 Framställningstid

Registret är tillgängligt drygt två månader efter referenstiden. För de olika geografiska indelningarna sker arbetet under januari och februari. Det slutliga registret är klart i början på mars då uppgifter om senaste postnummerindelning kan uppdateras.

K3.2 Frekvens

Den här beskrivna versionen av GDB tas fram en gång per år.

Uppgifter gällande adress, byggnad och fastighet samlas in varje vecka till Fastighetsregistret. De olika regionala indelningarna uppdateras med olika frekvens. DeSO är en indelning som inte förändras alls, däremot kopplas koden på för objekt som är nya eller förändrade. Valdistrikt uppdateras vart fjärde år i samband med riksdagsval medan postnummer uppdateras en gång per år. För tät- och småort sker uppdatering vart tredje år.

K3.3 Punktlighet

Tillgänglighöret var punktligt 2019.

K4 Tillgänglighet och tydlighet

K4.1 Tillgång till registret

Andra organisatoriska enheter på SCB (än RM/RTI som framställer GDB) har tillgång till delar av registret.

Uppgifter ur Geografidatabasen kan lämnas ut för forskning och statistikändamål. Varje förfrågan till SCB om utlämnande av mikrodata sekretess prövas. SCB lyder under statistiksekretessen som återfinns i 24 kap 8 § Offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller även reglerna i dataskyddsförordningen.

Efter godkänd prövning kan forskare och utredare få tillgång till avidentifierade mikrodata för egna bearbetningar i t.ex. MONA.

En skriftlig begäran om de uppgifter som önskas skickas till SCB. Mer information om hur man begär uppgifter samt beställningsblankett finns på SCB:s webbplats, www.scb.se. När uppgifterna ska användas i forskning ser SCB gärna att en projektbeskrivning bifogas. Om forskningsprojektet har prövats av en regional etikprövningsnämnd bör även ansökan och beslut bifogas. I de fall som uppgifterna kan lämnas ut lämnas en offert som innehåller en beskrivning av SCB:s åtagande, leveranstidpunkt och pris.

K4.2 Informationsspridning

Enheten RM/RTI skickar ut ett nyhetsbrev, externt och internt.

K4.3 Dokumentation

Dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen finns här: <https://www.h6.scb.se/metadata/mikrodataregister.aspx>. Man klickar sig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion.

K5 Jämförbarhet och sam användbarhet

K5.1 Jämförbarhet över tid

För de olika indelningarna är DeSO den som är jämförbar över tid. För övriga indelningar görs justeringar varje år, vart tredje år eller vart fjärde år.

Att registret dokumenteras från 2018-01-01, som en variant, ”Adresser, fastigheter och koordinater” istället för två varianter påverkar inte jämförbarheten över tid.

Att koordinater för adresser, och inte för fastigheter, används från och med 2019 för samtliga indelningar utom NYKO innebär att statistiken blir mindre osäker. Detta kan påverka jämförbarheten över tid, se avsnitt K2.2.4 ovan.

K5.2 Sam användbarhet med andra register

Granskningsförfaranden bidrar till sam användbarhet; se avsnitt F2.5.6 ovan. Det gäller främst för objektet fastighet med avstämning mot Registret över totalbefolkningen.

Allmänna uppgifter

U1 Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

U2 Bevarande och gallring

Bevarandebehov är under utredning.

U3 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till framställning av annan statistik än den officiella föreligger inte.

U4 EU-reglering och internationell rapportering

Ingen EU-reglering finns för Geografidatabasen.

U5 Historik

Startår för Geografidatabasen är 1983 gällande fastigheter medan startår för adress är 2000.

U6 Kontaktuppgifter

Information om det statistiska registret	
Kontaktperson	Stefan Palmelius
Enhet	RM/RTI
E-post	stefan.palmelius@scb.se
Telefon	010-4796017

Mikrodatautlämnande	
Kontaktperson	
Enhet	
E-post	
Telefon	

Statistikuppdrag	
Kontaktperson	*Regionalt
Enhet	RM/RTI
E-post	regionalt@scb.se
Telefon	